

UDKAST TALE

Samråd K d. 8. januar 2019 om dimittender og unges fodfæste på arbejdsmarkedet

18-12-2019

J.nr. 2019 - 7673

CAP
MFL/NKE/LAI

Spørgsmål K

Vil ministrene redegøre for, hvilke konkrete initiativer ministrene agter at tage for at sikre, at flere unge får fodfæste på arbejdsmarkedet, herunder særligt hvad ministrene vil gøre for at sikre, at dimittendledigheden nedbringes?

Indledning

Samrådet i dag handler om vores unge mennesker, og hvad regeringen vil gøre for at sikre, at flere unge kommer i arbejde.

Jeg har aftalt med uddannelses- og forskningsministeren, at jeg starter med at redegøre for indsatsen i beskæftigelsessystemet.

Her er det vigtigt, at vi skelner mellem to grupper af unge. Unge med en videregående uddannelse, som har svært ved at komme i job, og de op mod 50.000 unge uden en ungdomsuddannelse, som hverken er i uddannelse eller job.

Jeg vil starte med den første gruppe unge, dimitterende.

Styrket indsats for dimittender

Først og fremmest er det en stor succes, at vi uddanner flere og flere unge i Danmark.

Uddannelse er med til at sikre, at unge kan få et langt, godt og stabilt arbejdsliv. Og en veluddannet arbejdsstyrke gør danske virksomheder konkurrencedygtige og Danmark rigere.

I 2017 var der ca. 104.000 unge, som fik en erhvervskompetencegivende uddannelse. Det betyder, at vi i 2017 uddannede ca. 27.500 flere unge sammenlignet med 2007.

Samtidig har vi også set et stigende antal ledige dimittender. Der er i dag ca. 20.500 fuldtidsledige dimittender, som modtager dimittenddagpenge. Der er sket en stigning fra 2007, hvor tallet var ca. 8.500.

Når man ser på den samlede ledighed, springer det da også i øjnene, at hver fjerde dagpengemodtager er på dimittenddagpenge. Tilbage i 2007 var det godt 1 ud af 10.

Vi kan se, at størstedelen af dimittenderne, som starter på dimittenddagpenge, er i arbejde inden for det første halve år. Det er godt. Men efter ét år er stadig ca. 13 pct. af de dimittendledige, som startede et forløb på dagpenge, fortsat ledige.

Uanset hvordan vi vender og drejer tallene, er det et problem, at så mange unge starter deres arbejdsliv med at være ledige – og at vi har en gruppe, som hænger fast i ledighed. Det er hverken godt for den enkelte, virksomhederne eller samfundet.

Det er en udfordring, som regeringen tager alvorligt, og vi er i gang med at se på, hvordan vi kan styrke indsatsen for at få dimittenderne hurtigere i job.

Her vil jeg først og fremmest understrege, at det ikke er regeringens holdning, at der skal skæres i dagpengesatsen for dimittenderne.

Jeg er overbevist om, at langt de fleste nyuddannede gerne vil arbejde og forsørge sig selv. En tilværelse som arbejdsløs er ikke drømmescenariet for unge efter en afsluttet uddannelse. De drømmer om at komme i gang med at bruge de kompetencer, som uddannelsen har givet dem.

Når det er sagt, så har jeg også den holdning, at dimittender selvfølgelig ikke skal gå og vente på drømmejobbet.

Det er heller ikke formålet med dimittenddagpenge. Unge skal hurtigt i gang og få nogle erfaringer – og det skal indsatsen understøtte.

Derfor gælder ret og pligt naturligvis også for dimittender. Det betyder, at unge efter afsluttet uddannelse skal søge bredt både i forhold til type af job og geografi – præcist som alle andre.

Men det er heller ikke et mål i sig selv, at få dimittender i job helt uden for deres felt. Jeg kan godt forstå, hvis de unge gerne vil i gang med at bruge de kompetencer, som de har fået på deres uddannelse.

Der skal også være plads til, at man kan søge det rette job. Men hvis jobbet ikke er der, så gør vi de unge en bjørnetjeneste ved at lade dem gå i lang tid uden at komme i gang på arbejdsmarkedet. Der er ingen tvivl om, at det er en svær balance – og at der er mange delte meninger om den.

For regeringen er det afgørende, at vi får skabt de bedste rammer for, at dimittender hurtigere kan få fodfæste på arbejdsmarkedet. Og allerhelst i job, hvor de bruger de kompetencer, som vi i samfund har investeret i.

I mine øjne er det paradoksalt, at vi lige nu er i en situation, hvor virksomheder i den grad efterspørger kvalificeret arbejdskraft samtidig med, at så mange nyuddannede, kvikke hoveder er på dimittenddagpenge.

Det kan og skal vi inden for beskæftigelsesindsatsen kunne gøre bedre. Jeg er særligt optaget af, at vi understøtter, at jobcentre og a-kasser får skabt en tidligere og tættere kontakt til virksomhederne og meningsfuldt hjælper de unge med at oversætte, hvordan deres kompetencer matcher virksomhedernes behov.

Derfor har vi netop forlænget trainee-ordningen med 12 millioner kroner i 2020, så flere ledige dimittender kan få hjælp til at komme ud på en arbejdsplads. Som led i indsatsen får dimittenderne en virksomhedsrettet indsats, som kan kombineres med et opkvalificeringsforløb, hvis der er brug for det.

Men vi kan ikke alene løfte det i beskæftigelsessystemet. Skal vi for alvor gøre en forskel for de unge, skal vi tænke bredere.

Derfor har jeg sammen med uddannelses- og forskningsministeren planer om at nedsætte et partnerskab, der netop skal have den opgave.

Vi mener, at udfordringerne bedst løses i et bredt samarbejde på tværs af beskæftigelses- og uddannelsesområdet og på tværs af det offentlige og private.

Partnerskabet er fortsat på tegnebrættet. Men formålet er helt klart.

Vi skal gøre, hvad vi kan for at få nedbragt ledigheden blandt vores nyuddannede akademikere. Her er det vigtigt at få input fra alle sider, så vi i fællesskab kan blive skarpe på, hvordan vi kan justere indsatsen på både beskæftigelsesområdet og på uddannelsesområdet.

Fokus vil være på at få indsatsen til at virke bedre i a-kasser, jobcentre og på uddannelsesinstitutionerne. Og på at få virksomhederne til at åbne dørene mere op for dimittenderne.

Det er ikke ambitionen at komme med forslag til nye, store reformer. Strukturelt har vi allerede gjort meget, og det vil uddannelses- og forskningsminister fortælle mere om. Men vi skal have indsatsen til at fungere bedre – og vi skal have flere til at tage et ansvar for at hjælpe dimittenderne i gang.

Unge på kontanthjælp

Inden jeg giver ordet videre til uddannelses- og forskningsminister, vil jeg knytte et par ord til den anden gruppe unge, som jeg henviste til i starten: Nemlig de mange unge, som hverken er i uddannelse eller job.

Op mod 50.000 unge under 25 år har ikke en ungdomsuddannelse, og de er ikke i uddannelse eller job.

Det er alt, alt for mange – ikke mindst i en tid, hvor det faktisk går rigtigt godt på arbejdsmarkedet.

Det er en bunden opgave at få endnu flere unge i gang med en uddannelse eller ud på arbejdsmarkedet. Derfor skal vi geare både uddannelsessystemet og beskæftigelsessystemet til at understøtte, at flere får en uddannelse.

Vi svigter vores unge mennesker, hvis vi ikke udnytter, at virksomheder for tiden har brug for arbejdskraft. Her spiller beskæftigelsesindsatsen en væsentlig rolle, fordi nogle af de unge allerede er i kontakt med beskæftigelsessystemet.

For nogle unge kan tilknytningen til arbejdsmarkedet bidrage til, at de unge bliver mere sikre i deres uddannelsesvalg, at de opnår en læreplads og i det hele taget bidrage til, at de også senere i livet opnår en stærk tilknytning til arbejdsmarkedet.

Som et led i aftalen om en forenklet beskæftigelsesindsats blev der igangsat en særskilt analyse af ungeområdet.

Analysen er netop blevet offentliggjort – og vil være med til at danne grundlag for eventuelle justeringer af indsatsen. Det er noget, jeg vil se på som led i en kommende kritisk gennemgang af ungeindsatsen fra kontanthjælpsreformen.

Derudover ser jeg frem til at følge, hvordan den nye kommunale ungeindsats - som trådte i kraft 1. august 2019 – virker i praksis og understøtter en mere koordineret indsats på tværs af lovgivningen.

Afslutning

Unge mennesker er vores fremtid. Derfor er regeringen stærkt optaget af, at vi får udnyttet de gode tider til at få flere unge i job – og med i fælleskabet på en arbejdsplads.

Meget står og falder med beskæftigelsesindsatsen. Det er jeg helt med på. Men beskæftigelsesindsatsen kan ikke stå alene.

Derfor vil jeg nu give ordet til uddannelses- og forskningsminister Ane Halsboe-Jørgensen.